

Ehl-i dalâlet ve bilhassa bazı İslam felsefecileri mi'racı neden kabullenemiyorlar? Mi'rac'ın cismanî mi yoksa ruhanî mi olduğunun ihtilafı nedendir? "Mi'racda istib'âd ile vesveseye düşen bir mü'mini muhatap ittihaz ederek,." cümlesini izah eder misiniz?

"Mi'rac meselesi, erkân-ı imaniyenin usulünden sonra terettüp eden bir neticedir. Ve erkân-ı imaniyenin nurlarından medet alan bir nurdur. Erkân-ı imaniyeyi kabul etmeyen dinsiz mülhidlere karşı, elbette bizzât ispat edilmez. Çünkü, Allah'ı bilmeyen, Peygamberi tanımayan ve melâikeyi kabul etmeyen veya semâvâtın vücudunu inkâr eden adamlara mi'racdan bahsedilmez; evvelâ o erkânı ispat etmek lâzım geliyor."

Soru metninde "Mi'racda istib'âd ile vesveseye düşen bir mü'min"e hitap edilmesi gösteriyor ki mi'racın kabul edilmemesinin altında "istib'ad" hastalığı yatmaktadır. Hasta midelerin hazımda zorlanmaları gibi, bozulmuş akıllar da hakikatleri idrakte güçlük çekerler. İşte bu ikinci hazımsızlık hastalığına, "istib'ad" deniliyor. İstib'ad, yâni akıldan uzak görüp inkâra sapmak...

Kâinatta hükmeden ilâhî icraatlar sonsuz, insan akli ise sınırlıdır. Sınırlının sonsuzu kavraması mümkün olmadığından, insanın önüne iki yol açılıyor. *Birisi*, bu işlerin bütün sıfatları sonsuz olan Allah'ın iradesi ve kudretiyle meydana geldiği... Bu hakikate eren bir müminin kalbinde Allah'ı tesbih ve tekbir etme mânaları hayat bulur.

Diğer yol ise, aklın almadığını inkâr etmektir. Bu ise gözün görmediğini inkâr etmekten çok daha ileri bir cehalettir ve insanı yoldan çıkarır, dalalete atar. İnsan, henüz aklının bile ne olduğunu, nasıl çalıştığını, işittiği cümleleri nasıl anladığını, anladığı şeyi hafızasında nasıl muhafaza ettiğini, gerektiğinde bu eski bilgileri nasıl hatırladığını bile izah edemeyen o sönük akıyla, kâinattaki sonsuz icraatları elbette tam olarak idrak edemez. Anlamamayı olmamaya delil göstermek ise ancak hasta akılların işidir.

İşte istib'ad hastalığına tutulanlar soru cümlesinde ikiye ayrılıyor: Ehl-i dalâlet ve bazı İslam felsefecileri.

Şu var ki, İslâm felsefecileri mi'rac ayetlerini inkâr etmek yerine tevil yoluna gitmiş, cisim ve ruhun birlikte urucunu akıllarına sığdıramadıklarından, mi'racın

sadece ruhanî olduğunu iddia etmişlerdir. Onlar, bu dünya hayatında, bütün insanların beden ve ruhları ile güneş etrafında her an seyahat ettiklerini düşünselerdi, bu hâdisenin bir başka boyutu olan mi'racı tevile zorlanmazlardı. Bu zâtların bir kısmı da mi'racı başkalarına daha rahat kabul ettirebilmek niyetiyle bu yanlış yola girmişlerdir. Hâlbuki o gibi kimseleri irşad etmenin yolu mi'racı tevil etmek değil, kalblerine iman hakikatlerini tahkikî bir sûrette yerleştirmekten geçer.

"Öyle ise, biz, Mi'racda istib'âd ile vesveseye düşen bir mü'mini muhatap ittihaz ederek, ona karşı serd-i kelâm edip ara sıra, makam-ı istimâda olan mülhidi nazara alıp serd-i kelâm edeceğiz."

Bu risalede muhatap, Allah'a iman eden ancak mi'rac mucizesini aklına sığtıramadığından vesveseye düşen bir mümindir. Böyle bir mümin şöyle düşünse istib'ad hastalığından kurtulur:

"Benim hangi mucizeye aklım eriyor ki, mi'rac meselesinde istib'ada düşüyorum. Resulullah'ın parmaklarından suyun akmasını mı, az bir taamla bir ordunun doyurulmasını mı, bir parmağının işaretleriyle kamerin iki parça olmasını mı aklım rahatlıkla anlıyor. Zâten mucize aklın anlamaktan aciz kaldığı hâdiselere denir ve yine mucize Üstad hazretlerinin beyan ettiği gibi "Allah'ın fiilidir."

Nur'larda sıkça nazara verilen şu ifade, bu noktada büyük bir irşad kapısıdır: Mucize-i kudret.

Çekirdeğin ağaç olup meyve vermesi de yumurtanın hayat bulup semâlarda tayeran etmesi de nutfenin insan haline gelip görmesi, işitmesi, anlaması da hep birer kudret mucizesidir. Her an böyle sonsuz mucizeler sergileyen bir kudretten, en sevgili bir kulunu mi'rac ile semâları gezdirmesi uzak görülemez.